Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003207

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шабала Олександр Петрович
2. Oleksandr Shabala

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка галузевих ринків

Дата захисту: 29-08-2025

Спеціальність за освітою: 051 Економіка

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10099

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06, 06.39, 06.03

Тема дисертації:

1. Інституційний механізм забезпечення ефективності використання відновлювальних джерел енергії західного регіону України

2. Institutional mechanism for ensuring the efficiency use of renewable energy sources in the Western region of Ukraine

Реферат:

1. Дисертація присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо підвищення рівня ефективності інституційного механізму забезпечення використання відновлювальних джерел енергії Західного регіону України У роботі відображено результати дослідження сутності, складових та факторів впливу інституційного механізму на забезпечення ефективності використання відновлювальних джерел енергії західного регіону України. У першому розділі дисертаційної роботи окреслено теоретико-методологічні основи інституційного механізму забезпечення ефективності функціонування відновлювальних джерел енергії. Ідентифіковано комплекс системних проблем, які стримують ефективну реалізацію потенціалу та розвиток сектору відновлювальної енергетики в Україні, що детерміновані як екзогенними чинниками, так і ендогенними інституційними дисфункціями. У другому розділі здійснено аналіз стану, перспектив та ефективності інституційного механізму забезпечення використання

відновлювальних джерел енергії. Досліджено міжнародну практику інституційного забезпечення функціонування сфери відновлювальної енергетики. Визначено регіональні особливості та перспективи функціонування відновлювальних джерел енергії в західному регіоні України. З'ясовано сучасний стан розвитку відновлювальної генерації в державі. Обґрунтовано нагальну необхідність для України не лише адаптації успішних світових практик побудови галузевих інституцій та ринкових механізмів, але й розвитку власних дієвих інституційних інструментів. Обґрунтовано стратегічні перспективи та ключові напрями розвитку відновлюваних джерел енергії регіонах України, що детерміновані значним невикористаним енергетичним потенціалом, потребою диверсифікації національного енергетичного сектору. Виокремлено комплексний набір науково обґрунтованих методів та інституційно-економічних підходів, спрямованих на підвищення ефективності процесів генерації, розподілу та споживання відновлювальної енергії. Обґрунтовано стратегічну значущість прискореного розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні, як невід'ємну складову для досягнення цілей сталого розвитку, «зеленого» європейського курсу, кліматичної нейтральності, як ключового елемента інтеграції в єдину європейську енергетичну систему. Ідентифіковано комплекс системних викликів та ризиків, що стримують ефективне використання потенціалу та динамічний розвиток відновлювальних джерел енергії в Україні та її регіонах, критично посилених внаслідок повномасштабної війни. У третьому розділі запропоновано організаційно-економічний механізм забезпечення ефективності використання відновлювальних джерел енергії. Запропоновано першочергові заходи, що мають включати: забезпечення регулярного перегляду та встановлення економічно обґрунтованих тарифів на електроенергію; гарантування фінансової ліквідності ринку та безумовне виконання зобов'язань щодо розрахунків з виробниками відновлювальної енергії; впровадження повноцінно функціонуючого та міжнародно визнаного Отримані результати можуть бути використані в процесі розробки державної політики у сфері відновлювальної енергетики, в тому числі і регіональної, а також у практичній діяльності органів влади, підприємств та організацій що реалізують генерацію, акумуляцію, розподіл та збут відновлювальної енергії, а також приватного сектору, наукових установ та міжнародних організацій, що займаються питаннями забезпечення сталого розвитку енергетичного сектору. Висновки дослідження сприятимуть вдосконаленню економічного механізму реалізації інституційного механізму забезпечення ефективності використання відновлювальних джерел енергії, що є важливим чинником для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку і забезпечення засад енергетичної безпеки країни та її регіонів в умовах сучасних викликів.

2. The dissertation is dedicated to substantiating the theoretical and methodological principles and practical recommendations for increasing the efficiency of the institutional mechanism for ensuring the use of renewable energy sources in the Western Region of Ukraine. The work reflects the results of studying the essence, components, and factors influencing the institutional mechanism to ensure the efficiency of renewable energy sources use in the Western Region of Ukraine. It defines peculiarities, substantiates the choice of development strategy, and outlines prospects for ensuring the efficiency of renewable energy sources in the region. The first chapter of the dissertation outlines the theoretical and methodological foundations of the institutional mechanism for ensuring the efficient functioning of renewable energy sources. A complex of systemic problems hindering the effective realization of potential and development of the renewable energy sector in Ukraine has been identified, determined by both exogenous factors and endogenous institutional dysfunctions. Chapter 2: Analysis of the Current State and Prospects The second chapter analyzes the current state, prospects, and effectiveness of the institutional mechanism for ensuring the use of renewable energy sources. International practices of institutional support for the functioning of the renewable energy sector are examined. Regional peculiarities and prospects for the functioning of renewable energy sources in the Western region of Ukraine are identified. The current state of renewable generation development in the country is clarified. The urgent need for Ukraine to not only adapt successful global practices in establishing industry institutions and market mechanisms but also to develop its own effective institutional instruments is substantiated. The strategic prospects and key directions for the development of renewable energy sources in Ukrainian regions are substantiated, determined by significant unused energy potential and the need to diversify the national energy sector. A comprehensive set of scientifically substantiated

methods and institutional-economic approaches aimed at increasing the efficiency of renewable energy generation, distribution, and consumption processes is highlighted. The strategic significance of accelerated renewable energy source development in Ukraine is substantiated as an integral component for achieving sustainable development goals, the "green" European course, climate neutrality, and as a key element of integration into a unified European energy system. A complex of systemic challenges and risks hindering the effective use of potential and dynamic development of renewable energy sources in Ukraine and its regions has been identified, critically exacerbated by the full-scale war. Chapter 3: Proposed Organizational and Economic Mechanism The third chapter proposes an organizational and economic mechanism for ensuring the efficiency of renewable energy source use. First-priority measures are proposed, which should include: ensuring regular review and establishment of economically justified electricity tariffs; guaranteeing market financial liquidity and unconditional fulfillment of obligations regarding settlements with renewable energy producers; implementing a fully functioning and internationally recognized Registry of Guarantees of Origin. The obtained results can be used in the process of developing state policy in the field of renewable energy, including regional policy, as well as in the practical activities of government bodies, enterprises, and organizations involved in the generation, accumulation, distribution, and sale of renewable energy, and also by the private sector, scientific institutions, and international organizations dealing with issues of ensuring sustainable development of the energy sector. The study's conclusions will contribute to improving the economic mechanism for implementing the institutional mechanism to ensure the efficiency of renewable energy sources use, which is an important factor for ensuring stable socio-economic development and laying the foundations of the country's and its regions' energy security in the face of modern challenges.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Енергетика та енергоефективність

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Pavlov, K., Pavlova, O., Kotsko, T., Novosad, O., Matiychuk, L., Tomashevska, A., Shabala, O., Pylypiv, N. (2023). Functioning efficiency of the electricity market of the western region of Ukraine. Polityka Energetyczna – Energy Policy Journal, 26(2), 47-64. https://doi.org/10.33223/epj/163195 (заг. обсяг 0,75 друк. арк., особ. внесок автора – 0,11 друк. арк.: функціонування ринку електроенергії західного регіону України) (Scopus; Google Scholar; Crossref)
- 2. Матійчук L., Павлова О., Павлов К., & Шабала О. (2022). Регулювання ефективності системи енергетичної безпеки в галузі відновлювальної енергетики. modeling the development of the economic systems, (4), 39–48. https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-6 (заг. обсяг 0,42 друк. арк., особ. внесок автора – 0,2 друк. арк.: ефективності системи енергетичної безпеки) (Index Copernicus; Google Scholar; Crossref; НБУ ім. В.І. Вернадського)
- 3. Павлова О. М., Павлов К. В., Новосад О. В.,Шабала О. П. Особливості та перспективи розвитку водневих енергетичних систем в регіонах України// Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2022. - №1. https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-1-7815 (заг. обсяг 0,75 друк. арк., особ. внесок автора – 0,25 друк. арк.: перспективи розвитку водневих енергетичних систем в регіонах України) (Index Copernicus; Google Scholar; Crossref; НБУ ім. В.І. Вернадського)
- 4. Шабала, О., & Матійчук, Л. (2023). Біоенергетичний потенціал України: тенденції розвитку в умовах воєнного стану. Економічний простір, (183), 31-36. https://doi.org/10.32782/2224-6282/183-5 (заг. обсяг 0,25 друк. арк., особ. внесок автора – 0,13 друк. арк.: Біоенергетичний потенціал України) (Index

Copernicus; Google Scholar; Crossref; НБУ ім. В.І. Вернадського)

- 5. Матійчук Л.П., Новосад О.В., Шабала О.П., Павлова О.М. Політика інвестування в «зелену енергетику» в Україні під час воєнного стану. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. №1 (314). С. 301-307. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-46 (заг. обсяг 0,25 друк. арк., особ. внесок автора – 0,1 друк. арк.: інвестування в «зелену енергетику») (Index Copernicus; Google Scholar; Crossref; НБУ ім. В.І. Вернадського)
- 6. Олександр Шабала, Оксана Новосад. Запобігання наслідків еколого-енергетичної катастрофи в Україні в умовах війни. Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University. 3, 35 (Jan. 2024), 34–42. DOI: https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-03-34-42 (заг. обсяг 0,4 друк. арк., особ. внесок автора - 0,2 друк. арк.: наслідків енергетичної катастрофи в Україні в умовах війни) (Index Copernicus; Google Scholar; Crossref; НБУ ім. В.І. Вернадського)
- 7. Якимчук, О., Шабала, О., & Янчук, І. (2024). Організаційно-правові заходи підтримання енергетичної безпеки України: оцінювання впливу індекса глобального розвитку. herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 332(4), 242-248. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-332-35 (заг. обсяг 0,30 друк. арк., особ. внесок автора – 0,1 друк. арк.: підтримання енергетичної безпеки України: оцінювання впливу) (Index Copernicus; Google Scholar; Crossref; НБУ ім. В.І. Вернадського)
- 8. Якимчук О. Ф., Матійчук Л. П., Шабала О. П. Принципи організації партнерських відносин бізнесу і влади у сфері енергетичної безпеки України. Економічний простір. 2024. № 194. С. 132-137. DOI: https://doi.org/10.30838/EP.194.132-137 (заг. обсяг 0,25 друк. арк., особ. внесок автора – 0,1 друк. арк.: бізнес і влада у сфері енергетичної безпеки України) (Index Copernicus; Google Scholar; Crossref; НБУ ім. В.І. Вернадського)
- 9. Pavlova O., Shabala O. Institutional environment functioning of gas distribution networks in the regions of ukraine: monitoring and incentives. Vedecký časopis "EURÓPSKA VEDA". Ročník 5. 2/2021. Podhájska 2021. P.59-65. ISSN 2585-7738 DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15573605 (заг. обсяг 0,3 друк. арк., особ. внесок автора – 0,2 друк. арк.: Інституційне середовище функціонування газорозподільних мереж в регіонах України) (Index Copernicus; Google Scholar; Crossref)
- 10. Павлов К.В., Шабала О.П. Маркетингова діяльність в умовах споживчого ринку. Сучасні тренди поведінки споживачів товарів і послуг: ІІІ Міжнародна науково-практична конференція, 25-26 лютого 2022 р. Рівненський державний гуманітарний університет. м. Рівне : О. Зень, 2022. С. 94-96. (заг. обсяг 0,2 друк. арк., особ. внесок автора – 0,1 друк. арк.: діяльність в умовах споживчого ринку)
- 11. Шабала О.П., Домбровська В.С. Зарубіжний досвід управління дефіцитом енергоносіїв. Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: збірник тез та наукових праць IIV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (Луцьк 17.12.2021р.) «Луцький національний технічний університет», 2021. С.73-75. (заг. обсяг 0,2 друк. арк., особ. внесок автора – 0,1 друк. арк.: управління дефіцитом енергоносіїв)
- 12. Шабала О.П., Бендасюк О.Д. Інтеграція інформаційних систем в енергетичному бізнесі. Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (01 травня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня "Волиньполіграф", 2022. С.143-145. (заг. обсяг 0,2 друк. арк., особ. внесок автора – 0,1 друк. арк.: інформаційні системи в енергетичному бізнесі)
- 13. Матійчук Л.П., Павлова О.М., Шабала О.П. Renewable energy sources - the way to achieve ukraine's energy security. Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу: матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції ВНУ ім. Лесі Українки, (27-29 червня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня "Волиньполіграф", 2022. С.350-358. (заг. обсяг 0,4 друк. арк., особ. внесок автора – 0,4 друк. арк.: Renewable energy sources)

- 14. Павлов Костянтин, Павлова Олена, Шабала Олександр. Аналіз ринку комерційної нерухомості львівської області у передвоєнний час. Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (01 сепня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня "Волиньполіграф", 2022. С. 43-51. (заг. обсяг 0,4 друк. арк., особ. внесок автора – 0,2 друк. арк.: комерційна нерухомість Львівської області у передвоєнний час)
- 15. Шабала Олександр. Перспективи створення та розвитку інститутів альтернативних джерел енергії: Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (01 грудня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня "Волиньполіграф", 2022. С.35-38. (заг. обсяг 4 друк. арк.)
- 16. Шабала,О.П. Стан та ефективність використання відновлювальних джерел енергії в західному регіоні України: перспективи, особливості та реалізація. Менеджмент XXI століття : глобалізаційні виклики: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 16 травня 2024 р. Полтава: ПДАУ, 2024. С.274-278. (заг. обсяг 5друк. арк.)

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища; економія енергоресурсів

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлов Костянтин Володимирович

2. Kostiantyn V. Pavlov

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2583-9593

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фелікс Пуім Гільєн

2. Puim Felix

Кваліфікація: доктор економічних наук, доц., 051

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7341-9134

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет Ла-Корунья Іспанія

Код за ЄДРПОУ: Q6550005J

Місцезнаходження: Rúa da Maestranza, 9, A Coruña, 15001, Іспанія

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брич Василь Ярославович
2. Vasyl Brych

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8628-3715

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 11, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цифра Тетяна Юріївна
2. Tetiana Tsyfra

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7891-0467

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет будівництва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02070909

Місцезнаходження: проспект Повітряних сил, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Власенко Тетяна Анатоліївна
2. Tetiana A. Vlasenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9515-2423

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бортнік Світлана Миколаївна
2. Svitlana Bortnik

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2687-7866

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Скороход Ірина Святославівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Скороход Ірина Святославівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна